

СТАНОВИЩЕ
От доц. д-р Ема Константинова

за кандидатурата на доц. д-р Нина Алтъпармакова
в конкурса за академичната длъжност „Професор”

професионално направление 8.4. „Театрално и филмово изкуство”,
научна специалност „ Кинознание, киноизкуство и телевизия
– филмов и телевизионен монтаж”

Още в началото на този текст искам открито да призная пристрастното си отношение към Нина Алтъпармакова. Тя беше мой учител – един от хората, които ме въведоха в света на аудиовизията, човекът, който откри пред мен творческата същност на монтажа. Тя работеше с нас, студентите по филмов и телевизионен монтаж, търпеливо и внимателно, разпознаваше точно нашите качества и недостатъци и ни подтикваше да развиваме своето кино-мислене, способността си за анализ и умението да „говорим” на филмов език.

Убедена съм, че нейната педагогическа работа е оставила дълбок отпечатък при формирането на мнозина от активно работещите режисьори по монтажа, а споделените „тайни на занаята” са станали част от професионалния арсенал на всеки, който е бил неин ученик. Нина Алтъпармакова е личност, в която се съчетават вродена деликатност, чувствителност, дълбочина и откритост – качества, заради които студентите я ценят и обичат.

Позволих си да започна становището си тъкмо с тази емоционална оценка, не само защото тя е плод на непосредствените ми впечатления, а и защото, уверена съм, зад нея биха застанали и студентите, които Нина Алтъпармакова е обучавала в последните над 20 години. Тъкмо този атестат за нейните способности ми се струва особено важен в случая, защото без него участието в конкурс за заемане на професорска длъжност не би имало необходимата тежест.

Друго неоспоримо доказателство за качествата на Нина Алтъпармакова като преподавател можем да открием в програмите на модулите, които тя води във факултета „Екранни изкуства” на НАТФИЗ “Кръстьо Сарафов”. Съдържанието им е пълноценно и изчерпателно, темите са подредени прецизно, с дълбоко разбиране за стъпките, които един студент по монтаж трябва да извърви, за да добие увереност и умения при воденето на разказ с аудиовизуални средства.

Нещо повече – Нина Алтъпармакова е ангажирана в учебния процес на студентите по специалността в хода на цялото им обучение, което дава възможност за индивидуален подход в образователната работа и позволява много по-сериозна инвестиция на време и внимание в изграждането на младите таланти.

Този акцент върху преподавателската работа на Нина Алтъпармакова и най-вече – върху резултатите от нея ми се струва важен и по още една причина. Нерядко успешните практики в сферата на аудиовизуалните изкуства не умеят смислено и подредено да предадат опита си на студентите. Обратното също е често наблюдавано – преподаватели с блестяща академична подготовка нямат достатъчно продължителен и богат опит в производството, за да предложат на студентите една балансирана комбинация от теория и емпирично придобити знания. В този смисъл Нина Алтъпармакова съчетава най-доброто от „двата свята“.

Нека направим един експеримент – да си помислим кои са българските филми от последните двайсетина години, които са ни направили впечатление, които са получили награди на български и чужди фестивали, чиито качества са спечелили сърцата на зрителите и признанието на професионалистите. А сега да направим сметка с колко от тези филми можем да свържем името на Нина Алтъпармакова, било като режисьор по монтажа, било като ментор на режисьора по монтажа, работил по съответния филм. Сигурна съм, че нейното име се откроява като фаворит не само в моята лична класация.

Трябва да се отбележи и фактът, че професионалните ѝ изяви се простират в целия спектър на аудиовизуалните видове – документално кино, телевизионни сериали, късометражни и пълнометражни игрални филми, а присъствието ѝ е допринесло за успеха не само на български, но и на чуждестранни продукции.

От филмографията Нина Алтъпармакова е очевидно, че тя умее да изгражда дълготрайни и плодотворни сътрудничества – режисьори като Стефан Командарев и Виктор Божинов я приемат като неизменен и ценен спътник в творческите си начинания. Затова ми се струва и съвсем закономерно доказателствата за нейния принос в развитието на съвременния монтаж да се търсят тъкмо в техни филми – „Посоки” и „Голата истина за група Жигули”.

Филмът „Посоки” е конструиран от едри монтажни късове от по над 10 минути, които оживяват в прецизния ритъм на вътрешно кадровия монтаж. Изграждането на тази атмосфера, на този непринуден документален стил е възможно само след огромна предварителна работа и внимателно обмисляне на всеки детайл. В случая е създаден оригинален модел на производство, при който филмът е предварително заснет с малка камера.

Полученият „репетиционен” материал е щателно анализиран от режисьора и режисьора по монтажа. Въз основа на този анализ при окончателното заснемане са направени необходимите корекции по отношение на всеки елемент – мизансцен, движение на камера, ритъм. Забележителното при този метод е, че фигурата на режисьора по монтажа влиза много активно в ход още по време на снимачния процес.

Във филма „Голата истина за група Жигули” пък проличава много ярко талантът на Нина Алтъпармакова да работи с музика и звук. Убедителността на музикалните изпълнения се дължи както на задълбочената предварителна работа на музикалните педагози с актьорите, така и на умелата монтажна работа, чрез която синхронните изпълнения на актьорите са преплетени в едно органично цяло със записи на плейбек на професионални музиканти. Тъкмо този майсторски реприз създава у зрителя впечатлението, че наблюдава съвсем автентична сцена, че присъства на раждането на една песен.

На финала, макар че след гореизложеното едва ли има нужда от допълнителни потвърждения за неоспоримите качества на кандидата, ще отбележа, че Нина Алтъпармакова е представила всички необходими доказателства според изискванията на наукометричната карта и напълно отговаря на критериите за присъждане на академичното звание “Професор”.

Гласувам уверено с ДА!

13.05.2022 г.

доц. д-р Ема Константинова